

Філософські науки

УДК (091) 159.9

Карпеченкова Анастасія Олегівна

*аспірант кафедри культурології,
мистецтвознавства та філософії культури
Державного університету «Одеська політехніка»*

Карпеченкова Анастасия Олеговна

*аспирант кафедры культурологии,
искусствоведения и философии культуры
Государственного университета «Одесская политехника»*

Karpechenkova Anastasia

*Graduate Student of the Department of Cultural Studies,
Art History and Philosophy of Culture
Odessa Polytechnic State University*

**ЩОДО РІЗНИХ АСПЕКТІВ ВІДМІННОСТЕЙ В СВІТОГЛЯДАХ
ПОКОЛІНЬ X, Y, Z**

**О РАЗЛИЧНЫХ АСПЕКТАХ РАЗЛИЧИЙ В МИРОВОЗЗРЕНИЯХ
ПОКОЛЕНИЙ X, Y, Z**

**ON DIFFERENT ASPECTS OF DIFFERENCES IN THE WORLD VIEW
OF GENERATIONS X, Y, Z**

***Анотація.** В статті йде мова про відмінності в світогляді поколінь X, Y, Z, щодо різних актуальних питань суспільних перетворень в сучасному світі. Проаналізовано актуальність даної тематики. Розглянуто відмінність в поглядах на питання дистанційного навчання, субкультурну приналежність та ставлення до міграційних процесів. Наведені висновки.*

***Ключові слова:** покоління X, Y, Z. Відмінність в поглядах поколінь, мережеве покоління.*

Аннотация. В статье идет речь о различиях в мировоззрении поколений X, Y, Z, по различным актуальным вопросам общественных преобразований в современном мире. Проанализирована актуальность данной тематики. Рассмотрены отличие во взглядах на вопросы дистанционного обучения, субкультурную принадлежность и отношение к миграционным процессам. Приведены выводы.

Ключевые слова: поколение X, Y, Z. Отличие во взглядах поколений, сетевое поколения.

Summary. The article deals with the differences in the worldview of generations X, Y, Z, on various topical issues of social change in the modern world. The relevance of this topic is analyzed. The difference in views on the issues of distance learning, subcultural affiliation and attitude to migration processes is considered. The conclusions are given.

Key words: generation X, Y, Z. Difference in views of generations, network generation.

Сучасний світ вносить свої корективи в повсякденне життя людства, останні події пов'язані з виникненням коронавірусної хвороби та карантинними заходами для боротьби з нею призвели до перебудови цілих сфер життєдіяльності людства. Значна частина державних установ та приватних компаній перейшли на дистанційну форму роботи. І не дивлячись на всі проблеми пов'язані з даним підходом, він все таки виявився ефективним. Проблема дистанційної роботи в першу чергу виникає у більш старіших поколінь, натомість покоління Z по своїй природі є найбільш пристосованим до даного часу.

Саме покоління Z або іншими словами «мережеве покоління» зростаючи, мало всі переваги ХХІ сторіччя, а саме, вільний доступ до будь якої інформації, технічні засоби для постійного перебування в режимі он

лайн, добре розвинута, в порівнянні з минулим, соціальна та економічна база світу. Без перебільшення, можна сказати, що й у більш старіших поколіннях є можливість користуватись тими самими перевагами що й покоління Z, проте головна різниця криється в тому, що представники інших поколінь, вже давно сформовані як індивіди при зовсім інших обставинах, і наразі вони вимушені пристосовуватись до вимог часу, натомість як представники мережевого покоління увесь час знаходяться в звичних для них умовах.

В сучасній науковій літературі дане питання є вкрай актуальним, і деякі автори розглядають проблематику мережевого покоління з різних точок зору, так наприклад: Умрик М.А. в своїй праці «Актуальність дистанційного навчання студентів мережевого покоління» говорить про певні особливості представників мережевого покоління та їх відмінності від поколінь Y та X [1].

В роботі Герасименко О.О. «Менеджмент персоналу покоління : потреба в нових ІТ-технологіях» зазначається, що в науковій літературі тривають дискусії стосовно трактування поколінь. Погоджуємось з підходами дослідників, які ідентифікацію поколінь пов'язують не лише з виокремленням вікових груп людей, що народилися у певному календарному діапазоні, а й враховують спільність їх проживання на певній території та перебування під впливом суспільно значущих подій — техніко технологічних, політичних, соціальних. Звідси слідує, що представники одного покоління мають схожість у поведінкових практиках, ціннісних орієнтаціях, ментальних схемах [2].

В свою чергу Смокова Г. І. В праці «Цифрове покоління: механізми соціалізації та життєві цінності» говорить проте, що «цифрові іммігранти» (тобто викладачі) повинні навчитися говорити зі студентами мережевого покоління однією мовою та змінити методологію з традиційної на інноваційну з використанням комп'ютерних технологій та соціальних

мереж [3]. А в роботі Колот А. М., Герасименко О. О. «Покоління Z і соціально-трудова платформа «Праця 4.0»: імперативи взаємодії» йдеться про природну схильність покоління Z до інформаційно-комунікаційних технологій та скоріше позитивне, аніж негативне сприйняття представниками цього покоління практики переміщення робочих місць за межі країни дає можливість ефективного здійснення адміністративно господарської діяльності у віддаленому режимі [4].

Ще одна праця із зазначеної тематики належить Махній М. М. ««Мережеве покоління»: від комунікаційних ризиків до безпечної кіберсоціалізації» де говориться що процес розвитку «омережевленого» суспільства вимагає нагального вирішення глобальної проблеми, пов'язаної з формуванням підростаючого покоління, як активного соціального суб'єкта здатного до безпечної життєдіяльності в інтернет-просторі. Хоч поінформовані діти і підлітки певною мірою усвідомлюють можливі проблеми, з якими вони можуть зіткнутися в кіберпросторі, зробити їх перебування у всесвітній мережі більш безпечним – важливе завдання для їхніх батьків, громадських організацій, фахівців психолого-педагогічної сфери [5].

Якщо проаналізувати ставлення трьох поколінь до актуальної на сьогодні тим дистанційного навчання то можемо бачити, що покоління Z з самого дитинства були знайомі з Інтернетом та мали вільний доступ до його використання у повсякденному житті. Зараз представники покоління Z практично увесь час перебувають в режимі он-лайн, сама дане покоління з легкістю пристосовується до сучасних реалій корона вірусної епохи, коли увесь світ перейшов на дистанційну форму роботи та навчання.

Для молодого покоління не виникає складнощів з опануванням технологій телекомунікації на відстані. І якщо говорити про освітній процес, то саме тут покоління Z відчуває себе найліпшим чином в порівнянні з іншими, більш старішими поколіннями, така тенденція

простежується і в питаннях вибору майбутніх професій, де чітко простежується зацікавленість покоління Z у роботі в режимі он-лайн та дистанційно.

Як протилежність покоління Z існує покоління X, це люди які народились до 1986 року, і мають доволі чіткі розвинені та встановлені точки зору, щодо оточуючого їх світу та правил поведінки в ньому. І як показала практика життя, далеко не всі вони здатні приймати швидкий розвиток технологій як закономірне благо цивілізації. Скоріш навпаки, нововведення змушують представників покоління X відчувати дискомфорт, а необхідність пристосовуватися до сьогоденних реалій призводить до витрати значної кількості енергії та часу в порівнянні з молодим поколінням.

Особливо дана проблема простежується в питаннях роботи двох поколінь де перше покоління X в формі викладачів вимушено співпрацювати з студентами в дистанційному режимі. Як зазначають в дослідженнях з даної проблематики, в даній ситуації представники покоління X опиняються перед значними труднощами, через необхідність використовувати засоби Інтернет зв'язку, так як до цього такої потреби не виникало, і вони позбавлені необхідного досвіду в роботі в он-лайн режимі, а це все позначається на якості освіти, особливо в вищій школі. [6]

Покоління X тяжко прийти до усвідомлення, що зовнішній світ вимагає від молоді постійного використання засобів Інтернет зв'язку, як під час звичайного спілкування так і під час пошуку необхідної інформації. Так як сам стиль життя у новітнього покоління абсолютно відрізняється від звичного стилю старішого покоління. Молоді не потрібно для пошуку необхідної інформації просиджувати години в бібліотеці, чи чекати наступної лекції, щоб дізнатись важливу інформацію з вивчаємого предмету, в наш час практично вся інформація знаходиться у вільному доступі і доступ до неї обмежується лише бажанням самих студентів.

Якщо говорити про покоління Y або іншими словами покоління міленіалів, то представники даного покоління знаходяться у так званому перехідному положенні між поколіннями X та Z. Вони також зростали в до інформаційну епоху, як і покоління X проте етап активного розвитку технологій випав на період їх молоді, що дозволило їм з легкістю пристосуватись до технологічних переваг двадцять першого сторіччя.

Тобто, в залежності від приналежності до поколінь X Y Z змінюється відношення до сприйняття дистанційного навчання, якщо говорити конкретно то найстаріше покоління X, не завжди, успішно пристосовується до такої необхідності і в процесі впровадження освіти в вищій школі у представників даного покоління виникають певного роду складнощі в організаційному процесі робити в он-лайн режимі. Покоління Y є в певній мірі більш пристосованими до роботи в дистанційному форматі, хоча значна частина опинившись перед вибором форм навчання дистанційного типу чи класичного, обрала би класичну. Найбільш підготовленими до роботи в дистанційному форматі є представники покоління Z, так як вони і поза освітнього процесу знаходяться в постійному режимі он-лайн.

Ще одна цікава відмінність в поглядах між поколіннями простежується в питаннях субкультурних течій. Субкультурні течії вже давно є невід'ємною частиною нашого повсякденного життя. За останні п'ятдесят років в світі з'являлись сотні різнотипних субкультур, представниками яких були в переважній більшості підлітки, які приєднувались нових течій і своєю діяльністю збагачували та розвивали своє культурне направлення.

Загально прийнято вважати, що субкультури виникають в якості альтернативи для підростаючого покоління, як більш сприятливе середовище, зі своїми законами та правилами та відмінне від культури

оточуючого світу дорослих людей. В даних тезах йде розгляд субкультур них течій в яких приймали участь представники поколінь X та Z.

Якщо говорити стисло про термінологію то під поняттям «молодіжна субкультура» розуміють культуру певного молодого покоління, яке володіє власним стилем життя, поведінки, групових норм, цінностей та переконань, бачення картини світу, які відповідають вимогам певних соціальних категорій молоді, зазвичай присутня зовнішня атрибутика, яка має символічне значення, виростання сленгу. Представниками молодіжних субкультур зазвичай є молоді люди віком від 14 до 22 років зі специфічною соціально-психологічною спрямованістю. На території сучасної України за останні тридцять років набули своєї популярності декілька загальносвітових субкультур них течій, а саме:

Музичні субкультурні об'єднання, яким притаманно об'єднання навколо музичних смаків та музичні переваги молоді. Серед таких в хронологічному порядку виникнення можна виділити наступні: хіпі (молодіжний рух пацифістів та шанувальників рок-музики), растафарі(музика реггі), металісти (культ незалежності жанр метал),анархо-панки(протест, панк музика)хіп-хопери (реп-музика), емокіди (прихильники емо-музики), кібер-панки (відгалуження індустріал-року). Саме музичні субкультури були основними в для підростаючого покоління X і в середині 90х початку 2000 х набули масового характеру [7].

Що ж стосується новітнього покоління молоді Z то тут простежується прямий вплив Інтернету та телекомунікаційних засобів спілкування. Так як це дозволяло ставати членом субкультурної течії не виходячи з кімнати, не говорячи про елементарне задоволення потреби спілкування. А також значно вплинуло на масовість представників даних течій сере молоді. В першу чергу сюди входить Геймерство. Підгрупи геймерів: квакери; казуальні геймери (комп'ютерні ігри як один з видів

розваг); громадські геймери-діячі (комп'ютерна гра як привід для спілкування); тру-геймери (відеоігри як хобі); «зосереджений геймер» (домінуюче бажання – грати); хардкорнігеймери (активні учасники кіберзмагань, мережевих он-лайн вечірок); прогеймери (геймери, які грають для заробітку). В деякому розумінні сюди ж входять новоявлені Тіктокери та користувачі менш відомих медіа мереж, що ведуть спілкування між собою за допомогою смартфонів та інших гаджетів.

Проте, існує й безліч молодіжних субкультурних течій участь в яких беруть як представники покоління X так і покоління Z. Наприклад субкультури гламуру як результат сприйняття аристократичних цінностей («аристократична розкіш»). Гламурна субкультура та гламуризація (надання речам, подіям, персонажам гламурного вигляду). Найголовніші риси гламуру – красивий зовнішній вигляд та беззаперечне слідування останнім модним тенденціям. Мажори («золота молодь» – діти забезпечених батьків). Характерні ознаки мажорів: клубний стиль життя; достатня кількість кишенькових грошей; брендові речі, одяг і взуття. Рейверський стиль життя як різновид субкультурних течій також притаманний обом поколінням: нічні дискотеки з потужним звуком та комп'ютерною графікою; вживання галюциногенів з метою «розширення свідомості». Також сюди можна віднести арт-субкультури. Субкультура рольових ігор (історичні реконструкції, екстремальні ігри, реконструкція художніх творів). Субкультура аніме (захоплення японською анімацією). Субкультура манга (захоплення японськими коміксами). Субкультура косплей (костюмована гра з прототипами мультфільмів, аніме, коміксів, легенд, міфів) [7].

Тобто, поколінню X в силу певних історичних обставин було притаманно об'єднуватись, в переважній більшості, в музичні субкультурні течії. Натомість нове покоління Z, що виросло з вільним доступом до Інтернету, і мало змогу в повній мірі задовольняти свої

потреби в спілкуванні та не підпадати під фактичний вплив оточуючого середовища, в масовості своїй, обрало шлях відчуження від світу реального і перехід в світ віртуальний, на просторах якого утворились нові субкультури.

Ще однією актуальною проблемою сьогодення є міграційний процес. Питання міграції населення, завжди поставало серед мало розвинутих країн. З покон віків люди шукаючи кращої долі переселялись в кращі місця, і іноді таке переселення тривало не одне десятиліття. За останнє століття процес міграції набув масовий характер, суть якого зводиться до простого пояснення, населення мігрує з менш розвинутих країн в більш розвинуті. Дане явище, в кінцевому результаті, призводить до фактичного вичерпування трудових ресурсів країн донорів, і лиш посилює країни що приймають мігрантів.

Якщо говорити про міграцію з України то, згідно статистики, ми маємо не втішні показники. Так як, лише за період незалежності Україна втратила понад десять мільйонів громадян, що дорівнює приблизно одній п'ятій всього населення країни на момент розпаду Радянського Союзу. Точну цифру неможливо назвати, адже останній перепис населення, який повинен проводитись раз на десять років, проводився в 2001 році.

Покоління Х, що виросло в радянській Україні і перебувало під постійно діючою політичною агітацією, сприймало міграційні процеси як зраду своїй країні, народу, партії, що забезпечила їх усім необхідним для щасливого життя на території Вітчизни. Важливу роль в формуванні образу мігранта зіграли колективність радянського населення, яке в абсолютній більшості засуджувало, будь-яку спробу покинути територію батьківщини. Такий консерватизм в геополітичних поглядах призвів до деформації світоглядних настроїв серед українського населення.

Покоління Y або іншими словами покоління міленіалів одними з перших, хто начав масово виїздити з країни в пошуках кращого місця для

комфортного життя. Починаючи з 2000 років кількість мігрантів з України щорічно збільшує свої показники. А це в результаті призводить до фактичного занепаду України, як держави без достатньої кількості трудових ресурсів. Найгірше в тому, що з країни постійно виїзять кваліфіковані працівники, яких з кожним роком стає все менше [8].

Покоління Z, як наймолодше, що виросло в вільному доступі до світової мережі Інтернет є найактивнішими мігрантами серед всіх поколінь. Бажаючи будувати своє життя за власним розсудом і спираючись на необмежені потоки інформації, дане покоління в переважній своїй більшості обирає життя за кордоном.

Виходить, що всі три покоління українського населення по різному ставляться до процесу міграції з України до більш розвинутих країн світу. І якщо покоління X в переважній більшості розглядає переселення як зраду національних інтересів, то наймолодше покоління Z взагалі не переймається долею своєї батьківщини про що говорять статистичні дані міграційної служби. В будь-якому випадку міграційні процеси призводять негативних наслідків для нашої держави, і відсутність державного контролю в даній сфері може призвести до остаточного занепаду країни, як ми це можемо бачити на прикладах країн третього світу.

Як висновок, можемо стверджувати, що відмінність в світоглядних поглядах трьох поколінь знаходить своє відображення в ставленні до актуальних на сьогодні проблематичних питань суспільного розвитку. Кожне з трьох поколінь було сформоване в певних життєвих умовах з різним рівнем науково-технічного прогресу, що в подальшому й вплинуло ставлення до оточуючого світу та тих перетворень які в ньому проходять. Дані висновки не є вичерпними, та можуть бути розвинені в наступних дослідженнях з даної проблематики.

Література

1. Умрик М. А. Актуальність дистанційного навчання в процесі навчання студентів мережевого покоління // Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. 2014. №. 14 (21). С. 77-82.
2. Герасименко О. О., Герасименко О. А. Менеджмент персоналу покоління Z: потреба в нових ІТ-технологіях. 2020.
3. Смокова Г. І. Цифрове покоління: механізми соціалізації та життєві цінності // Розвиток політичної науки: європейські практики та національні перспективи: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції. Т. 17. С. 45-48.
4. Колот А. М., Герасименко О. О. Покоління Z і соціально-трудова платформа «Праця 4.0»: імперативи взаємодії // Демографія та соціальна економіка. 2020. Т. 2. С. 103-138.
5. Махній М. М. «Мережеве покоління»: від комунікаційних ризиків до безпечної кіберсоціалізації // Восьмі Сіверянські соціально-психологічні читання: матер. Всеукр. наук. конференції (6 грудня 2017 року, м. Чернігів) / За наук. ред. О. Ю. Дроздова, І. І. Шлімакової. Чернігів: Десна Поліграф, 2018. С. 187-191.
6. Дистанційне навчання в сучасній Україні: проблеми та перспективи: збірник тез науково-практичної конференції, 20 травня 2020 р., м. Одеса. Одеський національний політехнічний університет, 2020. 38 с.
7. Дерев'янка С.П. Психологія молодіжних субкультур: Навчально-методичні рекомендації. Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2019. 76 с.
8. Державна міграційна служба. URL: <https://dmsu.gov.ua/diyalnist/statistichni-dani/statistika-z-osnovnoj-diyalnosti.html>